

46. évfolyam

13. szám

20 fillér

Dés, 1942 márc. 24

Szamosvidék

Szerkesztőség: Dés,
Bethlen Gábor-utca 17. sz.
Távbeszélő szám: 149.

Nemzetpolitikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZTOJKA LÁSZLÓ

Kiadóhivatal: Turul nyomda
Apafi Mihály-utca 2. sz.
Távbeszélő szám: 167.

Történelmi jelentőségű közgyűlést tart március 29-én Kolozsváron az Erdélyi Magyar Ujságírók Egyesülete

Az Erdélyi Magyar Ujságírók Egyesülete március 29-én Kolozsváron történelmi jelentőségű közgyűlést tart, melyen kimondják az Egyesület feloszlását s az Országos Magyar Ujságírók Egyesület erdélyrészi csoportjának megalakítását. A közgyűlésen megjelennek a Sajtókamara, a Miniszterelnökségi Sajtóosztály, az Országos Magyar Ujságírók Egyesület képviselői is.

A közgyűlés 22 éves kisebbségi sajtóküzdelmünket számolja fel voltaképpen, pontot tesz ama hősi idők után, amikor a megszállott Erdély magyar életének első vonalában, éppen csak kenyéren és vízen, folytonos élet-halál küzdelemben védte a magyar ujságíró nemzete s partiuma igazságát s érdekeit. A betevő falat se volt biztosítva számára, hajnalban rendőr állította elő, hogy az ügyész ur kivallassa újabb „országellenes” cikkéért, éjszakánként ügyész turkált holmija között házkutatás címen, megésett, hogy csendőrnél vitte át megbilincselve falvakon, letartóztatták, elítélték, olykor testileg bántalmazták, kitoloncolták, fenyegették, elvették életlehetőségeit, de valami ősi küldetés történelmi erejétől megszállottan, az erdélyi magyar hírlapíró, meghajszoltan és megsápadtan, a börtönrács mögül is hallatni tudta korlátok közé szorított kisebbségi-nemzete szavát. Hősi, történelmi idők! — „Hogy Erdély magyarnak maradt, az elsősorban az erdélyi magyar ujságíróknak köszönhető, aki feláldozta életvérét-idegét a faj szolgálatában” — hangzott el hivatalos helyen.

Most pontot teszünk a hősi eposz után.

Erdély magyar tollforgatói az Országos Magyar Ujságírók Egyesület erdélyi alosztályát alakítják meg s ezzel a kisebbségi szakszervezet élete lezárul.

Az új helyzetben Erdély magyar ujságíró-rendje máris megkapta helyét s szerepét. Az új feladatok se csekélyek, hiszen a magyar egység kiharcolása, ferdesség lecsiszolása stb. — megnövelt munka elé állítja Erdély ujságíró-rendjét. A megtépzott, de magát meg nem adó „gárda” éppen a teljesebb munkakészség eléréseért, most végre maga életét is rendezni akarja. Az ujságíró se lehet ebben az or-

szágban, ahol iparos, mezőgazda, kereskedő, tisztviselő élete nyert biztos elrendezést, továbbra is — jövőtől rettegő alany. Erdély ujságíróinak élet-ügyeit úgy kell rendezni, hogy öreg korára a sajtómunka tüzeiben kiégő öreg szerkesztők betevő falatja biztosítva legyen. Legyen szavunk, mint tagoknak megyei, városi képviselőtestületekben, egyesületekben, hogy szerepünket hathatósan teljesíthessük.

A színházi lapocskák émelegős „szerkesztői” nem részei a komolyan küzdő, új arcu magyar ujságíró-rendnek. Mi új országot, új Európát kívánunk építeni s ezért vonulhatjuk fel az ólombetűk millióit s égünk el másokért, a közért, mint a fáklya, mely „másnak világít s önmagát emészt meg”. Ne értsük félre az ujságírókat, amint néha iróniával önti le sorait, vagy „egész nap az uccán” látható — küzdelmük, munkájuk sokszorozott — az időszerű pályát teljesítményük állandó emelését kívánja. Az élet ütőerén tartják kezüket, a mélybe pillantanak s egy nemzet, egy világ történései zuhognak át szívükön, hogy abból cikk, riport, tudósítás, olykor vers, novella kerüljön az egyedül üdvözítő olvasó kezébe.

A Szamosmentén hetven esztendeje él s dolgozik a magyar ujságírás. Hetilapok, folyóiratok szüntek meg, néha kisebbségi években a kéregetés erejével kellett tartani lapjainkat, hogy a közösség ne maradjon sajtó nélkül, — a román cenzura betiltása miatt 1918. december 20-tól 1940. október 5-ig „megjelenését felfüggesztett” Szamosvidék, a maga 46-ik évfolyamával a legöregebb s legnagyobb multu erdélyi ujságok közé tartozik, melynek szerepe az elnémult harangok tragikus földjén, hatványozott. Nekünk itt a küzdelem egészében megmaradt, harcolni az elhalkult magyar harangok megkondításáért, a közönyt, letárgyába tört magyar rétegek felemeléséért. A nagyváros színes sajtóélete helyett maradt a kenyérharc, a verejtékes küzdelem, az eszme-csaták, néha még a kicsinyes és szűklátókörű fajtestvér ellen is, aki dominója s pohara mellől nem érti, hogy új ország épül a történelmi vi-

harban s az elnémult harangok földjén ordítani kell a nyelvet, hogy magyar szótól csöndes falvainkban ismét felcsendüljön a magyar visszhang...

A szamosmenti magyar sajtó s a „Szamosvidék” nevében szeretettel üdvözljük a kolozsvári történelmi közgyűlést. Figyelmet kérünk kari érdekeinknek, szívből jövő együttérzést munkánk iránt, mert a történelmi Erdély élharcosa, a magyar ujságíró, egyaránt részt kér s munkát vállal az új erdélyi, az egyetemes magyar s a kiépülő emberibb Európa kifejlődésében is.

Sztójka László

Pusztasándor előadóstje

Désen

(Dés.) A vármegyháza dísztermében összegyűlt közönség nem bánta meg, hogy elment a szerzői estre — a tiszta, finomított kultúrát kapta. P. Beke Kázmér bevezetőjében az igazi költőt emelte ki, aki szívének virágait hozta el. Emberi lényünk legmélyebb rezgéseit hozza felszínre verseiben. A költészet közel jár az imádsághoz — így papköltő Pusztasándor. A meghitott szociális igazságok verselője, Végül, mint az erdélyi lelkek antennáját köszönti Pusztasándort — a dési bevonulást is ő mondotta rádióba 1940. szeptember 8-án! — kin keresztül a felszabaduláskor világba küldhettük örömmünket... A költői szépségű bevezető mély hatást tett a közönségre.

Berényi Lajosné dr. Pongrácz Simonné kíséretében énekeltek. Mindketten művészi értéket nyújtottak. Pongrácz Teréz Pusztasándor-verseket adott elő, átéléssel, jó előadásban. (Katicabogár, Margitka, Új magyar litánia, stb.)

Kern István zeneművészeti hallgató Csídey István zongorakíséretével hegedűn előadott szimfóniáját szünni nem akaró taps kísérte.

Pusztasándor már személyes megjelenésével is sikert ért el — a Rómát, Páris, Berlint, Varsót járt köitőpár, hat verseskötetet szerzője, aki a Szamosmente után szlovákiai körutra indul, — legszebb verseit mondotta el. „Vigasztaló kemény idők sodrában”, Egyszeregy az egy, Hóvirágok, Elrohadt földi gyökerek, Katicabogár, Szajna partján” stb. Zugó taps köszönte meg a gyönyörű verseket. Pongrácz Teréz Pusztasándor dalciklokat adott elő, majd Pusztasándor lép ismét dobogóra. Pók a

tükör előtt, Vas Cézár, Bucsusok stb. verseit mondja el őszinte sikerrel.

Kern István-Csídey József újabb számai teszik színessé az estet. A Mária kongregáció Kacsóh-Pongrácz feldolgozásában Rákóczi megtérését s más magyar dalokat adtak elő. A bemondó szerepét Szász Dezső töltötte be.

A kultúrest a sokáig kitaszított, mellőzött, de újabban ismét feltévesedő magyar versnek hozott emlékeztető sikert.

Ipari szaktanfolyamok Szamosujvárt

Az iparügyi minisztérium vezetése alatt álló szaktanfolyamok vezetősége az ipartestület Elnökségének közbenjárására sorozatos szakelőadások rendezését határozta el Szamosujváron. Az első ilyen tanfolyam kedden reggel kezdődött meg a Magyar Iparos Egylet helyiségében. A tanfolyam előadója Pál Bálint budapesti felsőbb ipariskolai igazgató, aki Erdélyben már több tanfolyamot tartott. Az ünnepélyes megnyitáson megjelentek: Dr. nemes Tamásy Károly polgármester és Dr. Todórány Sándor főjegyző a város részéről, Szóts Béla ipart. elnök és Szász Béla ipart. jegyző az ipartestület részéről.

A tanfolyamot Szász Béla tanfolyam-vezető nyitotta meg közvetlen, meleg szavak kíséretében. Majd Dr. Tamásy Károly polgármester, Pál Bálint szakelőadó és Szóts Béla ipart. elnök tartottak buzdító beszédet, kérve a hallgatók a mai komoly időhöz való lelkiismeretes munkáját.

A tanfolyam nyolc napig tart, amikor aztán az iparügyi minisztérium kiküldöttjének az elnöke alatt vizsgáznak a hallgatók.

Templomi hagversenyt

rendez március 29-én virágvasárnap este 7 órai kezdettel a dési r. kath. egyházi Vegyeskar. Előadásra kerülnek Bossi, Schubert, Mändel, Matys, Palestrina darabok. Az énekkarokat Movik Antal nagy vezeti. Jegyek Medgyesinél.

Lapunk legközelebbi száma április hó 3-án, nagypénteken jelenik meg, mint kéthétre szóló kettős szám, mert csak ilyen módon tudunk nagyobb oldal-számu ünnepi számot adni, a papirkorlátozások miatt.

Szamosmenti magyar élet

Semesnye A márciusi forradalom ünnepét Semesnye is emelkedett szellemben tartotta meg. Az ünnepséget templomozás vezette be, mely után az iskola udvarán a Hiszekegygyel vette kezdetét az ünnepély, kétszáz iskolás gyermek és száz levante ajkán csendült fel a magyar ima. Ifj. Dadayné D. Zsuzsanna ig. tanítónő üdvözölte a közönséget, Jakab Gerő tanító, levante-parancsnok és Kápolna G. a nap jelentőségét méltatták. Alkalmi versek és dalok következtek, majd a Himnusz zárta be a műsort. (d.)

Szamosujvár Nagyszabásu ke-retek közt zajlott le Szamosujváron a március 15. nemzeti ünnep. Sikeres ünnepélyt rendezett a főgimnázium ifjúsága, ahol a nap jelentőségét Rátz József igazgató méltatta szépen felépített beszéd kíséretében. A tornatermet zsúfolásig megtöltő közönség háts tapssal honorálta a szebbnél-szebb műsorszámokat. Különösen nagy lelkesedést keltett az igazgató ama bejelentése, hogy a felsőkereskedelmi iskola érettségiző hallgatói egytől-egyig frontszolgálatra jelentkeztek! Ugyancsak szép ünnepélyt rendezett a polgári leányiskola is, ahol Szenesné Bodor Mária igazgató emlékezett meg a márciusi napról. A szép műsorszámokat itt is nagyszámú hallgatóság élvezte végig. A városi polgárság este 7 órakor a Hősök emlékműve előtt ünnepelte márciusi idusát. Utána zenés takaródó volt. Este 8 órakor a Magyar Iparos Egylet hagyományos ünnepélye fejezte be a márciusi ünnepélyeket. Ez alkalommal a román kat. Kulturterem szűknek bizonyult. A 12 számból álló nívós műsort a Magyar Iparos Dalárda vezette be. A dalárdának ez volt első szereplése és az elért siker azt bizonyítja, hogy a vezető Sándor József ref. igazgató-tanító kezében igen jó helyen van és fejlődésre számíthat. Az ünnepi beszédet Szóts Béla ipart. einők tartotta: a hallgatóságra mély benyomást tett, ami a percekig tartó zajos tapsban nyilvánult meg.

Magyarokhoz!

Lapunk, mely a Szamosmenti nemzeti, közérdekű magyar sajtóját jelenti, örömdetes erősítésnek indult, magyarságunk megérti végre, hogy a „Szamosvidék” fennmaradása itt az elnémult harangok földjén, országos s faji érdek. Tíz pengő az évi előfizetés — egy pengőt se kér havonta ez a lap, melynek élete mindannyiunk életé! Aki ma jelentkezik, mint előfizető (Turul-nyomda, Apafi u. 2. címén) — a **holnapi** magyar életért tett lépést. Legyünk rajta közösen, hogy lapunkat kibővítsük — ez a munka már megkezdődött s folyik. Minden az anyagiaktól függ. Kibővített szerkesztőségünknek országosan ismert tagjai: Flórián Tibor, gróf Wass Albert, Varró Dezső, Antal Dániel szakíró, Huber Győző, Mohi Sándor, stb. szamosujvári szerkesztőnk Szóts Béla. Segítségünkre van szellemi

munkánkban K. Weress Jenő polgármester, Makkai Géza népművelési titkár stb.

Következőkben folytatásokban közöljük Sztojka László: Élni! c. erdélyi regényét, mely II. Rákóczi György idejében a Szamosmentén perog le.

Testvéri, meleg együttérzéssel álljunk a Szamosvidék mellett, melynek vezérével ugyanaz, mint az országé: Jobb, igazabb, teljesebb Magyarországot!

Az elnémult harangok tragikus földjén messze kell csendüjőn a sajtó magyar munkára serkentő harangszava!

Közgazdaság

A dési „Arsako” r. t.

1942 március hó 28-án 19 órakor tartja közgyűlését. Mérleg: Vagyon összesen 85.843.32 P. Teher összesen 85.843.32 P. Bruttó nyereség összesen 22.169.95 pengő.

Magyar Gazda

Takarmányozási helyzetkép

Irta: ANTAL DÁNIEL^o Emge körzetvezető

A gazdasági haszonállatok el-tartása a jelenlegi viszonyok között több gondot okoz, mint olyan idő-kben, amikor a külföldi behozatal igen értékes pogácsafélékkel hal-mozott el bennünket. Így behoztak az országba p. o. földi pógácsát, szeszampogácsát, többféle extrahált darát, szárított szeszgyári és ke-ményítőgyári moslékot, sőt oly években, midőn nálunk kedvezőtlen volt a kukoricatermés, nagy hajórakományokban érkeztek a Du-nán a kukoricaszállítványok is. Ma azonban az önellátásra vagyunk utalva, elsősorban a sajáttermelésű takarmányokkal kell állatunk napi elesését biztosítani. Erre azért hívjuk fel már most a figyelmet, mert a vetésre idejében kell felkészülni, nevezetesen a szükséges buza- és a rozsvetőmagon kívül — gondoskodjunk kellő mennyiségű és minőségű vetőmagkészletről. Kukoricából, árpából, esetleg köles és pohánkamagból, továbbá kellő mennyiségben bevált összetételű édes fűmagkeverékről, ugyszintén pillangósvirágú vetőmagokról, nevezetesen a lóhere, biborhere, borsó, szegesborsó, a tavaszi bükkönyfélék, szőszösbükköny, pannonbükköny, szarvaskerep és más olyan növények magjáról, melyekről a föld tulajdonosa, illetve művelője biztosan tudja, hogy azok a szóbanforgó termőhelyen jól diszlenek és bő termést hoznak. A kukoricamagvak sorában meg kell különböztetnünk a korai és a késői tengerifélék magjait, hogy minél hosszabb időn át juthassanak fiatal csalamádéhoz, mely sok lucernával vagy más pillangósfélével összeszecsckázva szarvasmarhák, lovak, juhok és sertések takarmányát hosszú időn át biztosítja. De a ritkább sorokban vetett és kapált silótengeri is kitűnő takarmányt szolgáltat, ha azt viaszos érésben lévő szemekkel megtelt csőveivel együtt levágjuk és bever-meljük, vagy silózzuk. — Akinek silókukoricával, szőszösbükkönyös rozssal, pannonbükkönyös buzával, olaszperjék biborherés keverékkel, bükkönyös-borsós leveles répafejlel

megtöltött silója van, gondtalanul fog állatai átteleltetése elé nézni, mert a silózott takarmány hathatós segítséget nyújt nemcsak a kérődzők hanem a sertések tartásában is. sőt jól sikerült silókukoricából 20 kg.-ig emelkedő mennyiség adagolható naponként fejenként lovaknak is. A silózott takarmány A, B és C-vitaminokat elegendő mennyiségben tartalmaz, ellenben

a D-vitamin kiegészítésére Pekk is adagolandó, a készítményhez mellékelt használati utasításban előírt mennyiségben. Minthogy továbbá az erjesztett takarmányok egy részében elégtelen a méz mennyisége, ajánlatos azokhoz takarmány-meszet is adni a gyakorlatban jól bevált Futor alakjában. Mindkét készítmény nemcsak nagyobb, hanem kisebb mennyiségű csomagokban is forgalomba kerül, úgy, hogy nemcsak a közép- és nagy-birtokoknak, hanem a kisgazdáknak is hozzáférhető. Mindkét készítmény kitűnő hatása a csontozat erőteljes kialakulásában nyilvánul és a Pekk adagolása folytán az állatok a betegségekkel szemben is ellenállóbbak lesznek.

Fórum nyílt levelezőlap

K. Weress Jenő polgármester úrhoz

M. t. Polgármester Úr!

Anyországából idekerült vezető-tisztviselő vagyok, aki minapi sé-támban az alsósétatér végén egy szép, de elhanyagolt épületet ta-láltam, Megtudtam, hogy festő-iskola, régebben 40—50 növen-dékkel festőtanfolyam pergett benne, az országos híű rajztaná-rképíró, Szopos Sándor volt az igazgatója — a magyar uralom még nem tett lépéseket megnyi-tása iránt.

Való, hogy viharos napokat élünk, amikor kenyér, cukor, bur-gonya, — megélhetés stb. a főgon-dunk, de nem szabad elfelejtenünk, hogy a háborus német és olasz birodalmakban egyre nyílnak a képtáriatok, művészteteket tartal-nak stb. — ugyanis a szellemi élet élénksége közömbösíti a ros-zszat s lendíti az erőket.

A festőiskola levakolása, kifes-tése, rendbeszedése — pár pen-gőbe kerül. Mohi Sándor rajtanár-festőművész elvállalja a tanítást, — a tanítványok tandíja egyrészt az iskola fenntartást rendezi, másrészt az ő tiszteletdíja lehet — a város is adhat havi pár pengőt. (Művé-szettörténeti stb. előadást írónk tartanának.) Minden városnak van valami nevezetessége, eseménye, vonzó ereje — Désnek semmi: a festőiskola eleven életet hozna kulturéletünkbe. Kérjük ezért Önt, Dési Polgármesterét, hozassa ren-debe s nyissa meg az egykori dési szabad festőiskolát! Közérdekű cselekszik vele!

Hazafias tisztelettel:
(Dr. T. B.)

PAPOLCZY SÁNDOR ÉS FIA

épület, géplakatos, vízvezeték és autógépheggesztési vállalat.

DÉS, APAFI UTCA 1 SZÁM

Telefon 158. sz.

ANGÓRAGYAPJÚT
110 pengős kg.-árig bármely kis vagy nagy mennyiségben készpénzért vásárol vagy átcserél angolafonalra „ANGÓRATEX” Angóra fonó és kikészítő Kft.
Budapest IV. Pápay István-utca 12. Gépi üzemű fonóda.

Meghívó

a szentenedeki Elektromos Művek Részvénytársaság

1942. március hó 31-ikén d. e. 1/2 10 órakor Désen, a vállalat hivatalos helyiségében megtartandó XXXII.-ik rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelőbi-zottság jelentése az 1941-es üzletéről.
2. A mérleg — és veszteség — nye-reség számla előterjesztése, azok jóvá-hagyása s az igazgatóságnak és fel-ügyelőbizottságnak a felmentés meg-adása.
3. Határozat a kimutatott üz-leti eredmény felhasználásáról.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

A t. részvényesek, kik a közgyűlé-sen résztvenni kívánnak, felhívattak, hogy az alapszabályok 15. §-ának megfelelően részvényeiket vagy az intézet pénztáránál, vagy az Erdélyi Bank kolozsvári főintézeténél, 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg, helyezték letétbe.

Ha a meghirdetett napon a közgyű-lés határozatképtelenség következtében az alapszabályok 17. §-a szerint nem volna megtartható, április hó 11-én d. e. 10 órakor az itt meghirdetett helyen és napirenddel új közgyűlés lesz tartandó, mely a megjelentek szá-mára való tekintet nélkül fog érdem-leges határozatokat hozni.

Mérlegszámla.

Vagyont: Telek: 8.937.90, építkezé-sék: 782.707.51, gépi berendezések: 1.121.494.31, hálózatok: 642.323.70, fogyasztásmérők: 77.497.21, berende-zések és felszerelések: 36.572.97, áru és anyagkészlet: 231.977.33, értékpapír és letét: 11.177.53, pénztár: 4.671.70, adósok: 168.371.24, összesen: 3.085.731.40.

Teher: Részvénytőke: 150.000, tartalékalap: 56.000, értéksökkenési tartalék: 2.291.794.76, alkalmazottak nyugellátása: 45.097.73, háramlási tar-talék: 23.835.75, kéteskövetelések tar-taléka: 5.866.46, értékkülömbözetli tar-talék: 14.706.17, hitelezők: 457.546.80, átmeneti számla: 25.533.67, nyereség: 15.350.06, összesen: 3.085.731.40.

Veszteség és nyereség számla:
Veszteségek: Személyzet illetményei: 114.779.55, áramtermelési költség: 219.838.96, általános üzleti költség: 49.787.06, fenntartási költség: 26.883.45, társadalombiztosító: 12.179.91, adó és illeték: 20.859.63, közvilágítás keze-lése: 4.810.59, biztosítási díjak: 9.511.23, légoltalmi költség: 3.128.90, nyugdí befizetés: 2.182.88, kamatok: 8.394.94, leírások: 4.783.75, értéksök-kenés: 64.947.23, háramlási tartaléko-kolás: 20.535.75, nyereség: 15.350.06, összesen: 577.973.89.

Nyereségek: Áthozott nyereség 1940-ből: 529.53, áramszolgáltatási jövede-delem: 538.547.47, melléküzemek jöve-delme: 38.896.89, összesen: 577.973.89
Dés, 1942. március 17-én.

Az Igazgatóság

Felülvizsgálta és helyesnek találta
A felügyelőbizottság

Magyar élet

Gróf Zrinyi Miklós, a magyar katonaszemély vezéralakja

Írta és a dési Református Nőszövetség kulturdélutánján felolvasta: Erődy E. Béla gimn. tanár.

(Folytatás)

III.

1650-ben megírta nagynevű dédapjának szigetvári önteláldozásáról szóló hőskölteményét: az „Obsidio Szigetiana“-t, a Szigeti veszedelmet, amelynek alapeszméje ugyanaz, ami az író és költő Zrinyi egész életének tartalma és célja: a magyarság erkölcsi erejének fokozása, az ország felmentése és a török küzdelem az országból.

Első feleségének, Draskovich Eusebia grófnőnek 1651-ben bekövetkezett halála után a következő évben nőül vette báró Lóbl Mária Zsófiát, egy bécsi császári főúrnó leányát.

A Habsburgház német-római érdeke megkívánta törökkel való békét, innen van az, hogy valahányszor Zrinyi Miklós és hűséges fegyvertársai a törökre ütöttek, mindig rosszaló intés jött Bécsből és Zrinyinek szomorúan kellett mindig újból és újból tapasztalnia

Magyarok! Figyelem!

A dési **Hitelszövetkezet**, mint a „Szövetség“ központ tagja, megkezdte Czako Zs. 11 sz. alatti székházában működését. Kölcsönöket folyósít, betéteket, letéteket elfogad, Álljon be az üzletrészesek sorába!

azt, hogy Bécsnek nem fáj a magyarok baja. A törökök kiűzése az országból a bécsi udvar számára nem volt sürgős kérdés.

Az 1654-ben a magyar nemzet rovására kötött gyalázatos vasvári béke mélyen elkésztette Zrinyit. Bár Montecuccoli, a császári hadak fővezére győzött a törökök

főlett, mégis a bécsi udvar külpolitikai okokból a magyar nemzeti érdekek mellőzésével kötött békét a törökkel.

A fegyvernemek értékelésében Zrinyi sok tekintetben szintén megelőzte korát. Már akkor, amikor még a lovasság volt a csatadöntő, hangsúlyozta a gyalogság fontosságát.

Végül említsük meg Zrinyi hadvezérei egyéniségének két, egészen kimagasló vonását. Az egyik lel-

Erdélyi Magyar Olasz Ásványolajipar R. T.

Bélahegy ut 5. **Dés**, Telefon: 81.

Központ: Kolozsvár, Egyetem u. 1. Budapesti iroda: Kristóf tér 3.

„EMOLIN“

gépzsír, kocsikenőcs, olajok, petróleum, motorkő, benzín.

kületének előkelősége volt, amely nélkül nagy ember — tehát nagy hadvezér is — el sem képzelhető. Másik tulajdonsága pedig az, hogy becsületes, igaz magyar ember volt. Tervei, javaslatai, hadvezetését jellemző írásai nem üres szövegek, mert amit Zrinyi írt, vagy mondott, azért ő mindenkor helytállott.

Amint már említettük, Zrinyi Miklóst nem írói hivatástudat, nem irodalmi babérok utáni áhítózás, készlettel munkái megírására. Tudatosan, határozott célok szolgálatába állította irói készségét, nem azért, hogy írjon, hanem azért, hogy nemeztének öntudatát ezzel

az eszközzel is ébressze, harckészségét fokozza és rendszerbe állítsa. Zrinyi minden hadtudományi és politikai írását a lángoló hazaszeretet és a nemzet sorsán és jövőjén aggodó töprengés hatja át és munkáit csupán nemzete okulására és buzdítására írta. Az a hang, amelyben Zrinyi irnivalóit közli, mindig emelkedett, ne-

Szobafestést, mázólat, cimpfestést és templomfestést olcsón és jól elkészít, vállal, a 32 éve fennálló **KISS PÉTER CÉG, DÉS.** Műhely: Kossuth L. u. 8. Lakás: Kovács S. u. 57.

mes lelkiületű. **Kazinczy Ferenc** azt mondja róla: „Mely szép nyelv azon durva századból! Mely férfias lélek tündöklék elő Zrinyi minden szavaiban! Mely magyar szív! És mely tiszta, mely józan gondolkodás!”

Es most befejezésül néhány sorban, röviden folytathatjuk a bevezetésben érintett gondolatmenetünket, hogy mi magyarok **első sorban katonanemzet vagyunk.** Ha ismét néhány futó pillantást vetünk Zrinyi Miklóstól kezdve napjainkig hazánk történelmére, felvillan lelki szemünk előtt a legjellegzetesebb magyar, az **örök magyar katona.** Dicső őseink hős ivadékai menetelnek, száguldanak az örök magyar uton: a hadak útján. Diadalról diadalra rohannak. Mind keménykötésű, vitéz katonák, akik előtt nincsen lehetetlenség, nincsen akadály. Viharban, havas lejtőkön, jeges síkságon, sűrű erdőknél, hóban, esőben, tagyban, tikkasztó hőségben csak egyetlen célt ismernek: csak előre és csak felfelé a győzelem útján. Történelmünk fényesen igazolja, hogy amint kard szerezte ezt a hazát, úgy a kard tartja ezt meg, mert a magyar nemzet örök sorsa a fegyver, a kard. Örökérvényű igazságot foglalnak magukban Zrinyi szavai: „Minekünk, magyaroknak, valamink vagyunk, fegy-

6 hetes tavaszi kura 20 Pengőért

Utazásra nincs szükség, itthon, lakásunkban tarthatunk pompás eredményű kurát epe-, máj-, gyomor-, cukorbetegségek esetén, tulhizás ellen, Orvosának tanácsa és ellenőrzése mellett 4-6 héten át, reggel, éhgyomorra igyon langyos Mira gläubersós gyógyvizet, miáltal megelőzi, gyógyítja betegségét. Kapható mindenütt.

verrel nyeretett az a mi elődeinktől, úgy tartaték eddig és nincs kérdés már abban, ezután is úgy kell megtartani.”

Ez a mi örök szép, büszke történelmi küldetésünk, hogy most is méltóan, diadalmasan megálljuk helyünket, mert katonanemzet vagyunk, mert mindnyájun egyet akarunk, csak egy célt ismerünk: **az ősi magyar kard dicsőségét és becsületét nagy szövetségeseink oldalán, hogy így hűségesek igyünk önmagunkhoz, hűségesek nagy, dicső, fényes történelmi multunkhoz és méltóak a szebb, a jobb, a boldogabb magyar jövődöhoz!**

URÁNIA MOZGÓ

müsora III. 26-tól IV. 1-ig bezárólag

Csütörtök és péntek 1/27 és 1/29 órákor

Irland zsarnoka

az írek szabadságharcának rendkívül izgalmas fejezete.

Főszerepben: Karl Ludwig, Diehl és Olga Csehova.

Szombat, Vasárnap és Hétfőn 1/27 és 1/29, 1/23, 1/25, 1/27, 1/29, 1/25, 1/27 és 1/29 órákor az

OZ

(a csodák csodája)

Mesejáték, végig színes film.

Kedden és Szerdán 1/27 és 1/29 órákor

Kolostor lilioma

mélyen művészi, megrendítő és magasztos filmretek.

Főszerepben: Louis Jouvet Frank Rosay.

Kiss novellák

Amerikai történet

Írta: R. Rónay Magda

Ezer villogó szemmel meredt a híres Lukretia-szálloda az esti Citybe. Az Avenue-n tovarohanó gépkocsik, lelketlen melódiája mint tarajos hullám csapott a megszámlálhatatlan szikrázó ablaksorok felé.

A ház falán az óriási neonbetűk mögött, melyek mint egy óriás-pók csápjai fogták át az emeleket, egy férfi állt. Már kinyújtotta izmos karjait, hogy a következő párkányt magragadja, de azok hirtelen lahanyatlottak. Egyre erősödő kiáltások, ezer és ezer hang feldübörgő vihara gigantikus hangzavarrá nőtt, míg kirikoltott belőle a rikkancsok hangja:

— Fred Killer ötödször is megszökött az Under Ridge-i fegyházból. Négy órával a kivégzése előtt eltűnt. 20.000 dollár jutalom a nyomravezetőnek! — A kiáltások hangja rekedt hörgéssé halkult. A világitó betűk közt bujkáló férfi magábaroskadt. Lihegve nekítámaszkodott a dróthuzaloknak. Tudta, itt senki sem fedezheti fel. Megtörölte verejtékező homlokát és zsebéből levelet húzott elő. Figyelmesen, szinte áhitattal követték szeméi a szeszélyes női írást, mely így szólt:

„Fred Killer Under Ridge fegyház. Minden sort, amit a lapok magáról írtak, elolvastam. Sőt, minden szót, ha még oly sok rosszat is mondtak. Mikor a képét megláttam, eltogott a vágy, hogy megismerjem. Az ostoba emberek félnek, sőt irtóznak magától, de én, bár eddig csak álmaimban vallottam be magamnak — szeretem magát. Ha a sors kisegíti a fegyház falai közül és hozzám vezet, boldog leszek. De ha mégis a villamos-szék lenne a végzete, gondoljon rám, én örökké szeretni fogom. **Victoria Wist**, Lucretia szálló 34, emelet 2080.”

Mikor ezeket a sorokat elolvasta, bátor elszántság ült ki az arcára és fáradt izmai megfeszültek.

— Még tíz emelet, — biztatta magát. Ismét kinyújtotta karjait és kuszott fel a sima falon. Nem gondolt az alatta örvénylő mélységre, nem törődött vérző körmeivel, melyeket minden kis repedésbe bevált, hogy le ne zuhanjon a szédítő magasból. Már fuldoklott a kimerültségtől és úgy érezte, ez az út maga a végtelenség, míg végre benyomta azt az ablakot, mely minden bizonynal Victoria szobájáé volt. Megijedt az üveg csörömpölésétől és idegesen jártatta körül szeméit az idegen helyen.

Sötét, csendes szobába lépett. Diszkrét partiómillat lebegett körülötte és ez az illatos meleg elkábította. Lezuhant egy székre és arcát kezeibe rejtve igyekezett megnyugodni. Ekkor lépések közeledtek a szomszéd szobából. Az ajtó kinyílt... éles kattánás és kegyetlen fény zuhogott le a mennyezetről. Halk, elfojtott sikoly. Az ajtóban Victoria Wist állt. Csak ő lehet.

— Én Fred Killer vagyok. Nem gondoltam, hogy maga ilyen szép, asszonyom.

Victoria intett és átmentek a másik szobába. Az asszony leült kis íróasztalához, a férfi vele szemben.

— Imádom, asszonyom! Csak a levele adhatott ennyi bátorságot, hogy ismét megszökjek a börtönből.

Felugrott és magához akarta ölelni az asszonyt, aki neki a megújódást, az új életet szimbolizálta. Victoria tiltakozó mozdulattal felkelt, a falnak támaszkodott és fölényesen mosolygott. A férfi ismét közeledett. Victoria elhárította magától és, mint aki időt akar nyerni, beszélni kezdett.

— Tudtam, hogy eljön, Fred. Egy olyan elszánt férfi, akinek négyezer sikerült a szökés, ötödször is megpróbálja.

Fredet elbódította az asszony közelsége, hajának illata, Megbabonázták mandulavágásu sze-

mei. Nem látta, hogy Victoria ránehezedik hátával a csengő gombjára. Csak akkor tért magához, mikor két detektív megragadta.

Fred Killer az Avenue-ről még egyszer visszanezített a büszke fényárban uszó szállodára. A szikrázó neonbetűk ridegen, gúnyosan villogtak az éjszakában. Lehajtott fejével követte kíséretét.

Victoria ezalatt kinyitotta kis íróasztalát és egy papírlapot tett maga elé. Szeszélyes betűvel ez volt ráirva:

Szerelmes levelet kaptak:

Fred Killer — halálra ítéltve;

Jim Robinson — 20 évi fegyház;

Nick Dickson — életfogytiglan; stb., stb.

Megelégedett mosollyal húzta ki Fred Killer nevét és mellé jegyezte: 20.000 dollár.

Azután a tükör előtt megigazitotta haját és ruzst tett a szájára...

ÖR

Áll, zúzott ökleiben dárdá és rámosolyog a világra, Tudja titkát, régóta érti ezért kell elpusztulni neki. Nem érte rizspor soha arcát bohóc süveg homloka boltját, mellén a vér biborként ömlik, nem húzza oda zúzott öklét — szeme messze néz, szeme tiszta s úgy zuhan majd el reccsenéssel, mintha erdők királya volna!

Sztójka László

A HÉT

Husvétli számunk részére
a hirdetések

április 2-ig adhatók fel a kiadóban: „Turul”-nyomda, Apafi u. 2.

Özv. Dr. Berger Vilmosné, Jakab Juliska halála mély részvétet váltott ki egész Szamosmentén. Az északerdélyi tanítói kar-nak volt munkás, eredményesen dolgozó tagja, aki Dés társadalmi életében is szerepet vitt.

„Küzdelem a létért”

Szabó Endre c. gimnáziumi igazgató vetítettképes előadása a népművelési előadásorozatban

(Dés.) — Szabó Endre a dési gimnázium címzetes igazgatója az intézet természettudományi előadótermében értékes vetítettképes előadást tartott, „Küzdelem a létért” címmel. Rávilágított a szerves világra, a közös érdekek összeütkezéséből származó létharcra. — A növények között és folyik ez a harc, csak nehezebb látni. A növények t. i. egymás elől világosságot, helyet foglalnak el. Bokrotta, fát még nagyobb fa nyom el: ököljog. Az állat védő és támadó fegyverrel bír. (Macska-egér: Egér szürke színe szürkületben alig látszik, a macska viszont izmos a hirtelen ugrásban. Kutya-macska példa: most már a macska véd és nem támad stb.)

— Az ember is küzd, tanul, dolgozik, hogy egy darabbal több kenyeret keressen. A háború is létért küzd — a nemzeti létért.

Ezután a gerinctelen állatokról, kagylókról beszélt a kitünő előadó, rákok viadaláról stb.

A közönségnek tetszett a szép vetítettképekkel kísért előadás, amiből az a tanulság, hogy a népművelési előadásokat változatosabbá kell tenni, a komoly előadás mellett, egy-két ének, szavaltaszám életkítőleg hat — más városok ezt a módszert követik.

(szd.)

A kálvinista Férfiszövetség irodalmi délutánja

(Dés.) — A székváros ref. Férfiszövetsége most tartotta meg dr. Parádi Ferenc elnöklete alatt rendezés havi összejövetelét. Előadók voltak: László Dezső orsz. képviselő, kolozsvári lelkész, és I. Nagy Géza gimn. tanár. László Dezső a sajtó fontosságát emelte ki, a gondolat közvetítés legújabb formáiról beszélt. Jelezte, hogy a tér és idő legyőzésével új világ van kialakulóban és ebben az új lelki közösségben kell megvalósuljon a világ nyugalalmát helyreállító béke. I. Nagy Géza az értelmiség felelősségteljes szerepét taglalta. Mindketten hangsúlyozták a kál-

vinista sajtó jelentőségét és fontos szerepét — a Kiáltó Szót, Ifjú Erdélyt, Református Családot még áldozatok árán is fenn kell tartani. A telt házat Kovács Ignácré pár szép magyar dal eléneklésével — Vargha Emma zongora kíséretében — gyönyörködtette.

Rádió, csillár, elem, asztali és éjjeli lámpák, villanyvasalók, legmodernebb kivitelben, olcsó árban a Szentbenedeki Elektromos Művek R. T. dési és szamosújvári üzleteiben szereshetők be. Kérjen díjtalan bemutatást, ajánlatot! Szakszerű, pontos javítás!

Karácsony Sándor:

Halzsirszagú atyánkfia

A finnekről van szó. Nem is olyan régen, mikor először esett komolyabban említés róla, hogy kettőnk nyelve rokon, mi magyarok azért nem akartuk vállalni ezt a rokonságot, mert nem tartottuk elég előkelőnek.

Nos, a lenézett kis népekről újabbat többet és jobbat hallani, mint akár magunkról. A genfi nemzetközi munkahivatal legutóbbi kimutatása szerint például mint állam — deficitmentes. Pedig az adókulcsa igen alacsony. 4 millió lakosa közül 171 nő és 35 férfi van munkanélkül, vagyis nem egészen egy ezrelék. Igaz, hogy 100 holdon felüli földbirtok nincs az országban, ellenben minden földművesnek saját földje is van. Az üzemek és gyárak haszna százalékosan kisebb, mint egyebütt, a munkások fizetése viszont magasabb. A nagy jövedelmek aránylagosabbak. A fővárosban nincs sok mutogatni való szép palota, de egészséges kis lakás, népkönyvtár annál több.

Egy valamiről nem szól a nemzetközi kimutatás. Finnország lakóinak 99 százaléka akár naponként meríthet az evangéliumi vizsekből. Hozzátehetjük: nemcsak meríthet, de valóban merit is, mert a reformáció óta újlag két ízben is felrázta őket a nép legelső és legfelső rétegeiben egyaránt elható lelki ébredés. Finnországban viszonylagosan elismertebb király krisztus, mint sokhelyt másutt s az ő jóillatja, hogy is mondjuk csak, véglegesen magába nyel minden halzsirszagot.

Magyar irás

Ismerjük meg egymást!

Felszabadulásunk óta állandóan hangoztatjuk, hogy a jövőendő újraépítő munkájához maradéktalanul magyar egységgel kell felkészülni. Kerülnünk kell a személyi ellentéteket, politikai harcokat és az egyéni érvényesülést soha sem szabad a közösség érdekei fölé helyezni. Az európai nagy újjárendezésben csak így tudjuk méltó helyünket betölteni. Ahoz, hogy mindannyian felkészüljünk a jövőendő nagy alkotásaira, elengedhetetlen feltétel egymás megismerése. A kisebbségi sors 22 esztendeje alatt Erdély nem kísérelte kellő figyelemmel az anyaország politikai, közigazgatási és kulturális fejlődését. Csak nagy vona-

Március 15. Désén. — Hangzik a Himnusz...

lakban értesülhettünk arról, hogy mi történik a csonka országban és az idegen hatalom gondosan vigyázott arra, hogy a nagy tömegek ne ismerhessék meg a magyar életet. Bizonyos mértékig az anyaországban is az a helyzet, hogy erdélyi sorsküzdelmek részleteit, az erdélyi néptömegek gazdasági, szociális és kulturális kiválságait csupán szórványosan megjelent sajtóközleményekből ismerik a szélesebb réprétegk.

Nagyon helyes volt tehát az a gondolat, amelyet annakidején az Erdélyi Párt vetett fel és amelynek ez volt a célja, hogy jobban meg kell egymást ismerni. Az erdélyi magyarnak szüksége van arra, hogy pontosan megismerje mi történt az anyaországban az alatt a 22 esztendő alatt, amíg idegen uralom alatt éltünk. A megismerés közelebb hozza egymáshoz a magyar szíveket. Ugyanakkor előmozdítja azt a célt, hogy az erdélyi életet minden zökkenő nélkül tökéletesen beleilleszthessük az anyaország vérkeringésébe. Arra is szükség van azonban, hogy az anyaországbeli magyarok is megismerjék Erdély kisebbségi korszakának hősi küzdelmeit. Az erdélyi lelket csak akkor lehet igazán megismerni, ha tisztában vagyunk mindazokkal a körülményekkel, amelyek hatással voltak rá.

Ennek a célnak kívánt szolgálni a Magyar Élet Pártjának soproni tagozata, amkor legutóbbi pártnapjára az Erdélyi Pártból is előadót kért. Az Erdélyi Párt dr. Gaál Alajos gyergyószentmiklósi országgyűlési képviselőt küldte ki a soproni pártnapra, ahol a városnak és környékének magyarsága nagy tömegekben vonult fel.

Örömmel kell megálapítanunk, hogy az értelmiség és a nép egyforma lelkesedéssel fogadta az Erdélyi Párt és az erdélyi magyarság képviseletében megjelenő dr. Gaál Alajost. Az erdélyi képviselő általános képet nyújtott hallgatóinak az erdélyi magyarság helyzetéről. Beszámolt a magyarság szívos munkával létesített érdekvédelmi szervezeteiről, csak abban lehetett melegségünk, ha minden irányú támadással szemben ugyanazon a síkon ki tudtuk építeni megfelelő védelmi szervezetünket. Értékes és alapos képet nyújtott az erdélyi magyarság összes intézményeiről. Beszéde végén hangoztatta, hogy a kisebbségi sors életre-halálra menő küzdelmeiben

Betegek

gyakran székrekedésben is szoktak szenvedni. Ilyenkor gondoskodni kell Darmol hashajtóval a jó emésztésről. Betegségben szükséges a **DARMO**

a magyarság sok élettapasztalattal gazdagodott.

Gaál Alajos dr. előadása utjelző állomás azon az uton, amely egymás tökéletes megismeréséhez vezet. Biztosra reméljük, hogy ezt az előadást számos hasonló közéleti megnyilvánulás fogja követni, úgy Erdélyben, mint az anyaországban. Minél közelebb jutunk a célhoz: egymás megismeréséhez, annál bizonyosabb, hogy teljes felkészültséggel láthatunk hozzá az újáépítés nagy munkájához. (V)

Meghívó

A dési Közgazdasági Bank R. T. felszámolás alatt álló cég t. részvényeseit ezennel összehívom a Désén, Kossuth Lajos utca 20. sz. alatt 1942. évi április hó 4-én 16 órakor megtartandó évi rendes közgyűlésre, melynek tárgysorozata a következő: 1. Felszámolói jelentés az elmúlt üzletévről. 2. Felügyelő bizottság jelentése. 3. Felmentvény megadása. 4. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Az esetre, ha a közgyűlés fenti határnapon határozatképtelen volna, úgy az újabb határnapot ezennel 1942. évi április 8. napjának 16. órájára tűzöm ki azonos tárgysorozattal ugyanazon helyre azzal, hogy ez utóbbi közgyűlés a megjelenők számára tekintet nélkül határozatképes.

Cosmos Benedek felszámoló.

Sport

Idénymegnyitó barátságos mérkőzést tartottak a dési labdarúgó-együttesek

Dési Máv. — D. S. E. 3:0 (0:0) Szép, változatos mérkőzés, egyenlő erők küzdelme, melyből a szerencsésebb csapat került ki győztesen.

A bethleni kir. járásbírósg.

185/2—1942. sz.

Idéző hirdetmény.

A bethleni kir. járásbírósg közhírré teszi, hogy özv. Farkas Izsákné szül. Blum Regina telperesnek Iliescu Jánosné szül. Szigyártó Ilona alperes ellen 3000 P. kártalanítás iránt indított perében a bíróság a per felvételére és érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1942. évi május hó 4. napján délelőtt 8 órakor hivatalos helyiségben jelenjenek meg, egyszersmind pedig Iliescu Jánosné szül. Szigyártó Ilona alperes részére, ki ismeretlen helyen tartózkodik, ügygondnokul dr. Babcsák Jenő bethleni ügyvédet (lakik Bethlen) nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjék meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Bethlen, 1942. évi február hó 4-én.

Kerekes Károly s. k.
kir. jb. elnök.

Szamosvidék

Nemzetpolitikai, társadalmi és közigazdasági hetilap. Felelős kiadó és szerkesztő: *Sztójka László* A „Szamosvidék” munkakörének főmunkatársai: Antal Dániel, Flórián Tibor, Huber Győző, Mohi Sándor, Szóts Béla, Varró Dezső, Gróf Wass Albert. A kiadóhivatal vezetője: *Máthé Zoltán* Szamosújvári fiókiadóhivatal: „Turul” papírkereskedés, Főter 2.

Előfizetési ára egész évre magánosoknak 10 pengő. (Bankoknak, vállalatoknak, közületeknek 40 pengő). Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel és azok előre fizetendők. (Helykötés nincs).

Kéziratokat nem ad vissza és nem őriz meg a szerkesztőség.